

[Rimstad.]

ges i bedre overensstemmelse med livsforholdene, som de er i dag, navnlig i betragtning af, at en modernisering af arvelovgivningen først nu, over 20 år efter at et omfattende betænkningsværk har set dagens lys, er ved at blive en realitet, og navnlig i betragtning heraf må det også fra vort partis side anerkendes, at der i det skiftelovsudvalg, som justitsministeriet har nedsat, og i ministeriet selv er gjort et uden tvivl godt arbejde.

Dette arbejde fortsætter jo bl. a. vedrørende skiftelovgivningen, og det må også hilses med glæde, at det er tilrettelagt sådan, at resultaterne fremlægges for folketinget, efterhånden som de fremkommer. Det er uden tvivl rigtigt at få de tiltrængte lovforbedringer på de enkelte felter gennemført, efterhånden som det er muligt, uden at vente på, at alle områder inden for arve-, ægteskabs- og skifteretten, der mere eller mindre tangerer hinanden, er blevet kulegravet.

De uafhængige kan altså godt støtte det fremsatte lovforslag. Det, som karakteriserer lovforslaget, er jo — foruden bl. a. en nyttig klargøring, løsning af fortolknings- og tvivl o. lign. — først og fremmest, at man på en række punkter muliggør større smidighed ved behandlingen af de mange og højst forskelligartede problemer, som melder sig, når fællesboet skal deles ved separation og skilsmisse, og muliggør større hensyntagen til de individuelle forhold, som de særlige behov, der kan foreligge fra den ene eller den anden ægtefælles side, kræver.

Disse bestræbelser finder vi rigtige, og vi er i det hele enige i den vurdering, højesteretsdommer Trolle har givet udtryk for i Ugeskrift for Retsvæsen, også når han anerkendende konstaterer, at forslaget, der åbner mulighed for at komme uden om de mest stødende konsekvenser af fællesboet, er forsigtigt og bevarer hovedprincippet i denne ordning. I en speciel forbindelse, nemlig ved omtale af det justitsministerielle udvalgs betænkelighed ved at tillade, at en insolvent ægtefælle ved at skifte i levende live giver afkald på sin halvdel af den anden ægtefælles nettoformue til skade for sine kreditorer, siger højesteretsdommeren imidlertid — jeg beder om tilladelse til et citat fra Ugeskrift for Retsvæsen —:

„De almindelige betænkeligheder, som påberåbes af hensyn til formuefællesskabet, finder jeg ikke så tungtvejende. Formueordningen klarer sig nok endda, selv om man fik en bestemmelse af den antydede art.“

Vel er det sikkert rigtigt, når man i dag er varsom med at pille for meget ved hovedprincippet i vor traditionelle fællesboordning, men hvor retfærdighed og rimelighed i det enkelte, individuelle forhold peger i anden retning, og hvor dette kan fastslås på betryggende måde af domstolene, bør man næppe i dag være alt for ængstelig for at skabe de nødvendige muligheder i lovgivningen. Jeg har på fornemmelsen, at det danske udvalg under de nordiske forhandlinger og i sine egne overvejelser har været mere tilbageholdende og måske noget mere bundet af tradition for traditionens skyld, end man synes at have været i Norge og Sverige.

Vel gør det måske ikke så meget, at lovgivningen på sådanne områder kommer en smule bag efter udviklingen, måske skal den heller ikke just løbe foran, men alligevel, med vore danske domstole som den samvittighedsfulde regulator ville jeg ikke være bange for — og jeg tror, at befolkningen ville være godt tilfreds med og godt tjent med — om vi i lovgivningen udfoldede en noget større dristighed, når det drejer sig om at give plads for livets mangfoldighed.

Jeg vil dernæst gøre nogle få bemærkninger dels af mere principiel karakter vedrørende de forhold, der tages sigte på, dels om nogle detaljer vedrørende forholdene.

Som det fremhæves i udvalgsbetænkningen, omfatter skiftelovens kapitel 6, som det her drejer sig om, kun skifte af fællesbo tilhørende ægtefæller, mens der ikke efter disse regler kan foretages økonomisk opgørelse mellem to, der har levet sammen uden vielsesattest. Et sådant bo kan af skifteretten kun under særlige forudsætninger skiftebehandles og da kun efter reglerne for dødsboskifte. Det er jo desværre en kendsgerning, at sådanne forhold i betydelig større udstrækning end for blot 10-15-20 år siden eksisterer og accepteres — og her har de helt meningsløse sambeskatingsregler deres part af skylden. Selv om sådanne ulegaliserede forhold, set ud fra et